

HKScan Betesbloggen No 4 år 2022

Perioden 30 maj tom 13 juni

Betestillväxt

Eftersom de flesta nu både fått regn och optimala dagstemperaturer för betestillväxt, 15-20 grader, så ser prognosen för betestillväxt under perioden mycket bra ut. Cirka 35-50 kg ts per hektar och dag, beroende på nederbörd och bördighet. 15-20 mm regn räcker för att den tillgängliga växtnäringen i de översta fem centimetrarna av jordlagret ska kunna lösas upp i markvätskan och bli tillgängligt för växterna. Den låga betestillväxten hittills under våren har också det positiva med sig att det finns mycket näring och vatten kvar längre ner i matjorden att använda för växterna. Håller sig bara dagstemperaturer kring 17-20 grader har både gräs och baljväxter nästan optimala tillväxtförhållanden.

Kvalité på betet

Det största problemet just nu med beteskvalitén är att gräsen, speciellt i naturbetesmarken, startat sin period med stråskjutning och axgång. Det som ändå är positivt för beteskvalitén är att dagstemperaturen under perioden ser ut att hålla sig under 20 grader. Det här gör att kvalitetsförsämringen över tid på gräsens blad är måttlig, cirka 20-24 dagar för god smaklighet. Även kvalitén på strån och stjälkar försämras långsammare än vid dagstemperaturer över 20 grader, cirka 12-15 dagar för god smaklighet. Så tack vare de låga dagstemperaturerna, 15-17 grader, finns det med rätt betesteknik en god möjlighet för ett högt betesutnyttjande även under den här perioden.

Betesskötsel under perioden

Den höga betestillväxten och relativt sett långsamma kvalitetsförsämringen över tid gör att både betesutnyttjande och betesintag kan bli mycket högt under perioden. Det är viktigt att hålla betet kort och byta fällor ofta så att fåren kan utnyttja sin extrema förmåga till högt foderintag vid optimal beteshöjd, 5-8 cm. Betena återväxer snabbt och kan betas med 12-20 dagars mellanrum beroende på markens bördighet. Det är nu man ska satsa på att ge fåren ett riktigt högt foderintag per dag. Det är meningslöst att försöka få fåren att äta ett förvuxet bete. De är helt odugliga betesdjur på sådana beten, och de visar tydligt när de tycker att betet är förvuxet. Har man kommit efter med betet är det bättre att strunta i det som redan är förväxt. Är det åkermark kan det putsas eller ensileras. Är det naturbetesmark är det bättre att vänta med avbetning till stråskjutning och blomning passerat och den nya tillväxten kommit igen i slutet av juli/början av augusti.

Lammens tillväxt på bete

Tackan har maximal mjölkproduktion från cirka 20-45 dagar efter lamning. Efter den här tidsperioden sker ett snabbt fall i mjölkproduktionen. För alla som har lamm födda i mitten av april måste man nu börja tänka på att betesmängd och beteskvalitet ska vara tillräcklig för både lamm och tackor. Är betena för dåliga är det lätt hänt att tackorna konkurrerar ut lammen i kampen om det bästa betet.

Eftersom lammen inte blir riktiga idisslare förrän vid 25 kg kroppsvikt har de nu stort behov av höga andelar baljväxter och örter i betet. Örter och baljväxter har lägre fiberinnehållen än

gräsen och kräver därför inte lika mycket idissling. Det högre egna betesintaget gör lamm äldre än 45 dagar blir alltmer känsliga för beten med höga parasitnivåer. Eftersom dagstemperaturen under perioden fortfarande kommer att hålla sig under 20 grader har det dock troligen inte skett några stora kläckningar av haemonschus-larver på betet än, trots regnet. Vid 60-65 dagars ålder kan det sen vara dags att ta det första träckprovet på lammen.

Behov av tillskott till lammen

Är inte beteskvalitet och betesmängd på topp, och det finns för låg andel av baljväxter och örter i betet är det hög lönsamhet på att ge lammen fri tillgång på kraftfoder i automat. Även med dagens höga kraftfoderpriser. Även om de bara äter 2-3 hg kraftfoder per lamm och dag så ökar det egna foderintaget med 40-50 %. De växer snabbare och kommer fortare upp till 25 kgs kroppsvikt när de själva blir idisslare.

Att ha en tillskottsutfodring skapar trygghet för dig som lammproducent. Om vädret blir ogynnsamt åt endera håll så har du möjlighet att hålla dina lamm på tillväxt ändå via en grundgiva av pellets. Den totala förbrukningen brukar stanna på ca 30 kg per lamm eller ca 150 kr per lamm. Den investeringen har du tillbaka flera gånger om i form av stabilare och tåliga lamm och en tidigare slakt på säsongen. Du får både ett högre avräkningspris och kortar ditt arbete med lammen.

//Gunnar Danielsson med inspel av Elisabeth Svensson på HKScan